

Til lovforslag nr. L 43. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 23. februar 1999

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven

(Afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt. Udvalget har blandt svarene særligt noteret sig justitsministerens tilsagn om at ville vende tilbage til udvalget, når Rigsadvokatens undersøgelse og vurdering af behovet for yderligere straffelovsbestemmelser, der er rettet mod »import« af kvinder med henblik på prostitution, foreligger.

Et af udvalgets spørgsmål og justitsministerens svar herpå samt en artikel fra Morgenavisen Jyllands-Posten den 28. januar 1999 er optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *andet mindretal* (Venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag. Mindretallet gør opmærksom på, at et mindretal i Venstres folketingsgruppe vil stemme imod lovforslaget.

Et *trede mindretal* (Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Dette mindretal mener ikke, at prostitution bliver mindre nedværdigende eller ydmygende ved en liberalisering. Efter Det Konservative Folkepartis opfattelse skal lovgivningsmagten ikke

medvirke til, at flere mennesker havner som prostituerede ved at blåstemple prostitution.

Særligt er Det Konservative Folkeparti bekymret for, at handelen med og udnyttelsen af kvinder fra Østeuropa og Asien vil stige, da Danmark ved en liberalisering vil virke som en magnet for den internationale handel med kvinder. I stedet bør der tages lovgivningsmæssige initiativer, som sikrer, at der skrives mere effektivt ind over for bagmænd, som groft udnytter disse svage kvinders økonomiske situation.

Et *fjerde mindretal* (Dansk Folkepartis og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

En del af dette mindretal (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) stiller sig uforstående over for dette lovforslag, idet det vil være umuligt af håndhæve. Politiet har mange andre vigtige opgaver, som naturligt vil blive trængt i baggrunden på grund af denne uadministrerbare lovgivning.

Hertil kommer, at der med forslaget vil være tale om en blåstempling af prostitution, hvilket Dansk Folkeparti ikke kan acceptere.

Et *femte mindretal* (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget og ændringsforslaget ved 2. behandling.

Et *sjette mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* og vil redegøre for sin stilling til ændringsforslaget ved 2. behandling.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af et *mindretal* (KF):

Til § 1

1) I den under nr. 2 foreslåede § 223 a ændres » , der helt eller delvis ernærer sig ved prostitution« til: »mod betaling eller løfte om betaling«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget indebærer, at det bliver strafbart at købe seksuelle ydelser fra personer under 18 år, også selv om det sker i enkeltstående tilfælde. For Venstre er det lige så vigtigt at beskytte de unge, der sælger seksuelle ydelser uregelmæssigt eller for første gang, som det er at

beskytte dem, der gør det mere eller mindre regelmæssigt.

Som lovforslaget er formuleret, vil potentielle kunder til unge under 18 år endvidere kunne spekulere i, at det ikke er strafbart at købe en seksual ydelse hos den unge, når blot denne ikke helt eller delvis ernærer sig ved prostitution. Den form for spekulation finder Venstre ikke at lovgivningen bør åbne mulighed for.

Endelig vil man med ændringsforslaget undgå de bevismæssige problemer, som formanden for Foreningen af Politimestre i Danmark, politimester Jørgen Ilum, Esbjerg, i en artikel i Jyllands-Posten den 28. januar 1999 har gjort opmærksom på, at lovforslaget rummer. Som politimesteren udtrykker det, kan det blive ganske vanskeligt for politiet at føre bevis for, hvornår der er tale om en forretningsmæssig handel med sex, hvis såvel den prostituerede selv som kunden eksempelvis påstår, at der var tale om en engangsforestilling.

Lissa Mathiasen (S) fmd. Per Kaalund (S) Dorte Bennedsen (S) Else Marie Mortensen (S)

Jan Petersen (S) Anne Baastrup (SF) nfmd. Sonja Albrink (CD) Elisabeth Arnold (RV)

Søren Søndergaard (EL) Birthe Rønn Hornbech (V) Inge Dahl-Sørensen (V) Karen Rønde (V)

Tom Behnke (FP) Bendt Bendtsen (KF) Pernille Sams (KF) Peter Skaarup (DF)

Tove Videbæk (KRF)

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål nr. 8:

Ministeren bedes kommentere vedlagte artikel fra Jyllands-Posten den 28. januar 1999: »Politiet: Ny lov om prostitution bliver svær at administrere«, herunder politimester Jørgen Ilums udtalelser om, at det kan blive vanskeligt at bevise, hvornår der er tale om forretningsmæssig handel med sex, hvis begge parter hævder, at der var tale om en engangsforestilling.

Svar:

I den pågældende avisartikel citeres formanden for Politimesterforeningen for at udtale, at lovforslaget er et rigtigt skridt at tage, men at det i nogle sager om overtrædelse af bestemmelsen om kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år (lovforslagets § 1, nr. 2 og 3) vil kunne blive vanskeligt for anklagemyndigheden at bevise, at forholdet er begået som led i prostitution. Som eksempel nævnes tilfælde, hvor kunden og den mindreårige forklarer (i strid med sandheden), at den mindreårige kun i enkeltstående tilfælde tager betaling for seksuelle ydelser.

Det anføres i artiklen, at kunden efter den foreslåede bestemmelse kun kan straffes, hvis den prostituerede »ernærer sig fuldt ud ved at tage imod penge for sex«. Dette er ikke korrekt, jf. bestemmelsens ordlyd (»...der helt eller delvis ernærer sig ved...«). Som anført i lovforslagets bemærkninger, vil bestemmelsen kunne anvendes, selv om prostitutionen ikke er den mindreåriges hovedindtægtskilde. Der skal være tale om, at den mindreårige på en mere regelmæssig måde leverer seksuelle ydelser mod betaling, men en kunde vil efter omstændighederne kunne straf-

fes, selv om denne virksomhed fra den mindreåriges side kun har stået på i kort tid.

Som nævnt i besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 5, vil kunden i tilfælde, hvor der er tale om en mindreårigs »debutaften« som prostitueret, kunne straffes for såkaldt putativt forsøg, hvis vedkommende tror, at den mindreårige allerede i en vis kortere tid helt eller delvis har ernæret sig ved prostitution. Strafferammen for forsøg er den samme som for et fuldbyrdet forhold.

I praksis må sager om overtrædelse af den foreslåede bestemmelse afgøres på grundlag af en konkret bedømmelse af samtlige relevante omstændigheder. Skulle det forekomme, at den mindreårige i strid med sandheden forklarer, at han eller hun aldrig tidligere har modtaget betaling for en seksuel ydelse, eller kun har gjort det i nogle få, enkeltstående tilfælde, vil der f.eks. kunne være mulighed for at føre andre vidner. Der vil også kunne lægges vægt på de konkrete omstændigheder, hvorunder forholdet er begået (den seksuelle ydelse er leveret på et bordel eller under bordellignende forhold, den mindreårige har »trukket« på gaden osv.).

Det kan dog naturligvis ikke på forhånd afvises, at der vil kunne opstå bevisproblemer i visse sager, hvor ingen af de involverede parter afgiver sandfærdige forklaringer. Herved adskiller den foreslåede bestemmelse sig imidlertid ikke fra en række andre bestemmelser i straffeloven herunder de bestemmelser om straf for bagmandsvirksomhed, hvorefter det er en del af gerningsindholdet, at bagmandsvirksomheden udøves i forhold til en person (personer), som driver erhverv ved prostitution (straffelovens § 228, stk. 1, nr. 2 (2. led), og § 229, stk. 1 (2. led) og 2).

Artikel fra Jyllands-Posten den 28. januar 1999

Politiet: Ny lov om prostitution bliver svær at administrere

A FORLA BORG

Politimestrene forudser besvær med bevisførelse i forbindelse med den nye lov om prostitution, der er ved at blive behandlet i Folketinget.

For loven indeholder en gummiparagraf.

Loven gør det principielt kriminelt for kunder at have sex med en prostitueret, der er under 18 år.

Men det er kun kriminelt, hvis den prostituerede har fået en egentlig forretning op at stå og dermed ernærer sig fuldt ud ved at tage imod penge for sex.

Er der derimod tale om tilfælde, hvor en prostitueret under 18 år ved en eller flere lejligheder tager penge for sex, vil det ikke være strafbart, fastslås det i det lovforslag, som Folketinget netop har behandlet.

Og det kan give politiet problemer, vurderer formanden for Foreningen af Politimestre i Danmark, Jørgen Ilum fra Esbjerg:

»Det kan blive ganske vanskeligt for politiet at føre bevis for, hvornår der er tale om en forretningsmæssig handel med sex, hvis såvel den prostituerede selv som kunden eksempelvis påstår, at der var tale om en engangsforestilling. Og det vil stille særlige krav til politiet om at have et grundigt kendskab til prostitutionsmiljøet, hvis en bevisførelse skal stables på benene,« siger formanden for politimestrene.

Formanden for Folketingets Retsudvalg, socialdemokraten Lissa Mathiasen, erkender, at det kan blive vanskeligt for politiet at administrere reglerne.

Forholdsregler

»Men vi var nødt til at tage forholdsregler for den helt modsatte situation. I sin yderste konsekvens kunne man forestille sig følgende: En ung mand og en yngre kvinde, som er under 18 år, er kærester. Han forærer hende på et tidspunkt en meget dyr jakke. Men da han på et senere tidspunkt gør det forbi med hende, påstår hun i bitterhed, at jakken var betaling for seksuelle ydelser. Skulle man så kriminalisere den unge mand? Det ville vi undgå, så derfor har vi indsat undtagelsen i loven,« siger Lissa Mathiasen.

Baggrunden for at kriminalisere kunder, der har sex med prostituerede under 18 år, er, at mange prostituerede har deres debut i branchen allerede som 13-15-årige.

Bortset fra de praktiske problemer med bevisførelse vurderer politiet, at den aktuelle lov om prostitution er et rigtigt skridt at tage.

Afkriminaliseret

Ud over kriminaliseringen af kunder til unge prostituerede indeholder lovforslaget en anden afgørende nyskabelse, idet hele branchen bliver afkriminaliseret. I fremtiden vil det være tilladt at ernære sig alene ved prostitution. Indtil nu har den prostituerede skullet have et såkaldt »lovligt forsørgelsesgrundlag« – typisk i form af bistandshjælp. Det opgives nu, således at den prostituerede ikke længere behøver at svindle med bistandshjælpen, samt at vedkommende kan deltage i eksempelvis behandlingstilbud.